

Handläggare
Daniel Nilsson, Lisa Coudek
Kansli- och utredningsavdelningen

Darienummer
15KS/152

Kommunstyrelsen

Svar på motion (MP) Inför lagliga graffitiväggar i Värmdö

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Malin Åberg Aas m.fl. (MP) har i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 28 januari 2015 föreslagit att Värmdö kommun inför graffitiväggar.

Graffiti har en stark koppling till klotter. Klotter kategoriseras som skadegörelse enligt brottsbalken och är ett utbrett problem i landet som årligen orsakar betydande kostnader för samhället. Förutom att klotter är ett ekonomiskt problem är skadegörelsen även ett otrygghetsproblem. Det klotter som förekommer i Värmdö kommun är uteslutande skadegörelse i form av bokstäver eller så kallade tags.

Lagliga graffitiväggars effekter har inte utvärderats vetenskapligt. Utan att veta vilka konsekvenser graffitiväggar medför riskerar väggarna att bli verkningslösa eller till och med vara kontraproduktiva i det klotterförebyggande arbetet. Om graffitiväggar utan begränsning till tillträde uppförs på öppna offentliga platser uppstår problematik med övervakning. Det finns inga garantier att graffitiväggar används i konstnärligt syfte eller blir en mötesplats för konstnärer om väggarna är obevakade och saknar vuxen närvaro. En obevakad graffitivägg riskerar även att uppfattas som otrygg av medborgare i kommunen.

Motionen föreslås avslås.

Bakgrund

Malin Åberg Aas m.fl. (MP) har i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 28 januari 2015 föreslagit att Värmdö kommun inför graffitiväggar. Motionärerna förslår att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga platser i Värmdö kommun där väggar för laglig graffiti kan upprättas. Enligt motionärerna bör väggarna vara lättillgängliga och så många som möjligt ska ha tillträde till dem. Motionärerna anför att det är en demokratifråga att kunna uttrycka sig i det offentliga rummet genom

graffitimålningar samt att väggarna kan ses som en ungdomssatsning.

Ärendebeskrivning

Graffiti är en konstform som har en stark koppling till klotter. Skillnaden mellan graffiti och klotter är både subjektiv och rättslig. Klotter kategoriseras som skadegörelse i brottsbalken och definieras av regeringen som "bild eller ristning som olovligen anbringats på plats eller föremål."¹

Det finns flera anledningar till att ungdomar klottrar. De vanligaste orsakerna är att ungdomar vill få uppmärksamhet, uppleva spänning och uttrycka skaparlust. Risktagande när klotter utförs kan vara en motivation i sig. En åtgärd som är verksam för klottrare med konstnärliga ambitioner behöver nödvändigtvis inte vara en verksam åtgärd för exempelvis målgrupper som drivs av risktagande och uppmärksamhet.² Därmed finns inte universella lösningar för klotterproblematiken.

Klotter orsakar betydande årliga kostnader som innefattar sanering, materialförstöring av fasader och murar samt kostnader för klotterförebyggande arbete. Förutom att klotter är ett ekonomiskt problem kan även klotter upplevas som otryggt. Även om det inte finns någon undersökning som kan påvisa ett direkt samband mellan mycket klotter och förekomst av övrig kriminalitet i ett område, så kan medborgare ändå uppleva nerklottrade områden som förslummade och otrygga. Klotter kan även vara ett problem för utövarna själva. Bland gruppen klottrare finns några personer med betydande kriminalitet och kanske även missbruksproblem. Utan vuxennärvaro kan det bli riskabelt för barn och ungdomar att befinna sig tillsammans och umgås med den grupp av äldre klottrare som är missbrukare och grovt kriminella.³

Ett motiv som anförs för att uppföra lagliga graffitiväggar är att väggarna skulle minska förekomsten av klotter. Ett flertal kommuner i Sverige har uppfört lagliga graffitiväggar. Lagliga graffitiväggar är en av flera klotterförebyggande åtgärder. Andra klotterförebyggande åtgärder inkluderar snabb sanering, polisanmälan samt påföljder som är anpassade till den enskilde klottraren som dialog, gottgörelse och medling. Den senaste kartläggningen av olika klotterförebyggande åtgärder genomfördes 2003 av BRÅ. Kartläggningen visade att det klotterförebyggande arbetet varierade stort i landet och att arbetet inte var vetenskapligt utvärderat.⁴ I BRÅ:s senast rapport om klotterförebyggande åtgärder konstaterar rådet att erfarenheter som finns av lagliga graffitiväggar och graffitiskolor pekar åt olika håll. I samma rapport konstaterar BRÅ att åsikten att lagliga väggar och graffitiskolor aldrig leder till ökat klotter inte är baserad på utvärderingar. Majoriteten av klotterförebyggande åtgärder är inte utvärderade. Således går det inte att med säkerhet veta vilka metoder som fungerar, vilka som är verkningslösa eller till och med kontraproduktiva.⁵

Det klotter som förekommer i Värmdö kommun är uteslutande skadegörelse i form av

¹ Ds 2001:43

² BRÅ (2005): Klotterförebyggande åtgärder – En tidskrift om att tänka parallellt

³ BRÅ (2005): Klotterförebyggande åtgärder – En tidskrift om att tänka parallellt

⁴ BRÅ (2003): Klotter – En inventering av förebyggande åtgärder

⁵ BRÅ (2005): Klotterförebyggande åtgärder – En tidskrift om att tänka parallellt

bokstäver eller så kallade tags. Klottret utgör ett utbrett problem. Värmdö kommuns strategi för att bekämpa klotter är att snabbt sanera klotter och att polisanmäla skadegörelsen. För ungdomar under 18 år kan socialtjänsten föreslå medling. Klottraren får då möjlighet att be målsägaren om att få gottgöra skadegörelsen.

Forum för inflytande och ungdomssatsningar

Värmdö kommun arbetar för att ungdomars röst och inflytande ska öka. Ungdomsdialog i form av lokala rådslag, ungdomsting och elevråd är forum där ungdomar får möjlighet att påverka politiken i Värmdö kommun. På det årliga ungdomstinget kan ungdomar göra sin röst hörd samt diskutera och rösta fram frågor som är viktiga för ungdomar.

För ungdomar finns även flera möjligheter att aktivera sig i kommunen. I Värmdö finns exempelvis ungekulturhuset Gurraberg och Värmdö kulturskola. I Gurraberg ges ungdomar möjlighet till många sorters kreativa uttryck, bl.a. gratis workshop för street dance, musikproduktion och DJ-kurs. Därutöver ger kulturskolan barn och ungdomar möjlighet till kulturutövande och skapande inom dans, drama och musik.

Bedömning

Lagliga graffitiväggars effekter har inte utvärderats vetenskapligt. Utan att veta vilka konsekvenser graffitiväggar medför riskerar väggarna att bli verkningslösa eller till och med vara kontraproduktiva i det klotterförebyggande arbetet. Det finns inga vetenskapliga belägg för åsikten att lagliga väggar aldrig leder till ökat klotter. Det är osannolikt att åtgärden lagliga graffitiväggar skulle vara en verksam åtgärd för samtliga målgrupper av klottrare. Därmed finns en påtaglig risk för att en satsning på graffitiväggar kan bli en samhällsekonomiskt ineffektiv investering.

Om graffitiväggar utan begränsning till tillträde uppförs på öppna offentliga platser uppstår problematik med övervakning. Det finns inga garantier att graffitiväggar används i konstnärligt syfte eller blir en mötesplats för konstnärer om väggarna är obevakade och saknar vuxen närvaro. En obevakad graffitivägg riskerar även att uppfattas som otrygg av medborgare i kommunen.

Värmdö kommun erbjuder redan en rad aktiviteter för ungdomar genom exempelvis ungekulturhuset Gurraberg. Genom forum som ungdomstinget har ungdomar goda möjligheter att framföra sina åsikter. Därmed finns redan möjligheter för ungdomar att uttrycka sig kreativt och delta i demokratiska forum. Det är oklart på vilket sätt just graffiti bidrar till demokrati, d.v.s. medborgares möjlighet att påverka politik. Mot bakgrund av detta föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Att avslå motionen har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Att avslå motionen har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Att avslå motionen innebär att kommunalt finansierade graffitiväggar inte uppförs.

Konsekvenser för barn

Att avslå motionen har inga konsekvenser för barn. Barn och ungdomar har goda möjligheter att delta i kulturella aktiviteter riktade till ungdomar och uttrycka sig i demokratiska forum, bl.a. genom ungdomstinget.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Motion (MP) om att införa lagliga graffitiväggar	Bilaggs
2	Protokollsutdrag KF 2015-01-28 § 5	Bilaggs

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Frida Ragnarsson
Sektorschef administration

Motion till Värmdö kommunfullmäktige

Inför lagliga graffitiväggar i Värmdö!

Miljöpartiet vill införa lagliga graffitiväggar i Värmdö för att göra våra offentliga miljöer mer intressanta för Värmdöborna, och för att uppmuntra till fler konstuttryck i kommunen.

Graffiti syftar på bilder som i konstnärligt syfte uppförts på ytor i det offentliga rummet av privatpersoner, ofta unga människor. Det finns ett antal öppna/lagliga graffitiväggar måla på runt om i landet, från Umeå och Luleå i norr till Ronneby och Malmö i söder. Men det finns också många kommuner som har nolltolerans mot graffiti som till exempel Stockholm som 2006 införde en sträng policy mot graffiti. Denna är under utredning.

Totalt sett har ingen minskning av illegal graffiti kunnat påvisas som resultat av nolltoleransen.

Det finns för få offentliga platser i Värmdö i dag som är icke kommersiella och där medborgarna kan uppleva kultur utan att behöva betala. Miljöpartiet ser denna typ av konst som en möjlighet för fler att visuellt och lätt tillgängligt uttrycka sig konstnärligt och för fler Värmdöbor att ta del av konst. Att göra detta lagligt på lämpliga och anvisade ytor kan leda till att vår kommun blir konstnärligt rikare. Vi vill stötta kreativitet och anser därför att det måste finnas legala sätt för graffitikonstnärer att uttrycka sin konst på precis som andra konstnärer. Ett sätt att stödja denna konstform är öppna/lagliga väggar. För närvarande existerar ett trettiotal öppna/lagliga väggar runt om i Sverige.

Miljöpartiet vill ha en kommun för alla, av alla. Vi ser det som en demokratifråga att kunna uttrycka sig i det offentliga rummet. En öppen/laglig vägg skapar en mötesplats inte bara för konstnärer utan också för en publik som vill lära sig mer om konstformen. Man kan även se en laglig vägg som en ungdomssatsning. Lagliga graffitiväggar bör finnas på flera platser i kommunen och lätt tillgängliga, så att så många som möjligt kan ha tillträde till dem.

Miljöpartiet yrkar därför att:

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga platser i Värmdö kommun för att upplåta väggar för laglig graffiti.

För Miljöpartiet de gröna i Värmdö kommun,

Malin Åberg Aas, Max Ljungberg, Filip Joelsson, Frida Axiö, Anneli Rönnblom, Thomas Taylor

